

شعری که ملک الشعرا علیه روسها سرود

۲۵ خرداد ۱۳۹۵ ساعت ۱۴:۵۸

ملک الشعرا یا محمدتقی بهار در ۱۶ آبان ۱۲۶۵ هجری شمسی برابر در شهر مقدس مشهد متولد شد. وجه تسمیه «ملک الشعرا» بهار نیز به پدرش میرزا محمدکاظم صبوری باز می گشت. فردی که مقام ملک الشعرا را آستان قدس رضوی در زمان ناصرالدین شاه را بر عهده داشت. مقامی که پس از مرگ پدر به دستور مظفرالدین شاه به محمدتقی رسید.

جوان و تاریخ- کافه هنر

ملک الشعرا یا محمدتقی بهار در ۱۶ آبان ۱۲۶۵ هجری شمسی برابر در شهر مقدس مشهد متولد شد. وجه تسمیه «ملک الشعرا» بهار نیز به پدرش میرزا محمدکاظم صبوری باز می گشت. فردی که مقام ملک الشعرا را آستان قدس رضوی در زمان ناصرالدین شاه را بر عهده داشت. مقامی که پس از مرگ پدر به دستور مظفرالدین شاه به محمدتقی رسید. ملک الشعرا با بسیاری از شاعران هم عصر خود به ویژه میرزاده عشقی روابط بسیاری نزدیکی داشت. سرودن مثنوی معروف «جمهوری نامه» را باید اصلی ترین کار مشترک بین بهار و عشقی به شمار آورد. مثنوی ای که در سال ۱۳۰۳ شمسی و در دوره نخست وزیری رضاخان در مخالفت با جمهوری رضاخانی سروده شد. با سقوط رضاشاه در شهریور ۱۳۲۰، بهار مجدداً به فعالیت سیاسی و اجتماعی روی آورد و قصیده حب الوطن را در اندرز به شاه جدید سرود. روزنامه نوبهار را دوباره منتشر کرد و تاریخ مختصر احزاب سیاسی را در ۱۳۲۲ نگاشت. از ۱۳۲۲ تا ۱۳۲۶، رئیس کمیسیون ادبی انجمن روابط فرهنگی ایران و شوروی بود و اولین کنگره نویسندگان ایران در ۱۳۲۴ از طرف این انجمن به ریاست او تشکیل شد. پس از غائله آذربایجان در ۱۳۲۴، بهار زیر لوای قوام السلطنه به فعالیت سیاسی روی آورد و در کنگره حزب دموکرات ایران مجدانه شرکت کرد. در بهمن ۱۳۲۴ در کابینه قوام وزیر فرهنگ شد، اما وزارت او چند ماهی بیش طول نکشید و استعفاء کرد. در ۱۳۲۶ به عنوان نماینده تهران در مجلس پانزدهم انتخاب شد و ریاست فراکسیون حزب دموکرات را به عهده گرفت. اما بر اثر ابتلاء به بیماری سل، تنها در ماه های تیر، مرداد و شهریور ۱۳۲۶ فرصت حضور در مجلس را یافت. در نیمه دوم ۱۳۲۶ بهار که به بیماری سل مبتلا گشته بود، با استفاده از مرخصی استعلاجی از مجلس برای معالجه به شهر لوزان در سوئیس رفت. بهار قصیده به یاد وطن معروف به را در همین شهر سرود. بهار در روز دوم اردیبهشت ۱۳۳۰، در خانه مسکونی خود در تهران زندگی را بدرود گفت و در شمیران در آرامگاه ظهیرالدوله به خاک سپرده شد. شعر «وطن من» را باید یکی از موثرترین اشعار بهار به شمار آورد. شعری که علیه لشکریان روس سروده شد. در سال ۱۲۸۹ شمسی هنگامی که لشکریان روس تزاری به بهانه حفظ اتباع خود به خراسان و نواحی شمالی ایران گسیل داشته شده بودند این قصیده در خراسان گفته شد و در نشریه نوبهار منتشر شد. در ادامه این قصیده آمده است:

ای خطه ایران مهین، ای وطن من

ای گشته به مهر تو عجین جان و تن من

ای عاصمه دینی که شد آباد

آشفته کنارت چو دل پر حزن من

دور از تو گل و لاله و سرو و سمنم نیست

ای باغ و گل و لاله و سرو و سمن من

بی خار مصیبت که خلد را بر پای

بی روی تو، ای تازه شکفته چمن من

ای بار خدار من گر بی تو زیم باز

افرشته من گردد چون اهرمن من

تا هست کنار تو پر از لشکر دشمن

هرگز نشود خالی از دل محن من

از رنج تو لاغر شده ام چونان کز من

تا بر نشود ناله نبینی بدن من

دردا و دریغا که چنان گشتی بی برگ

کاز بافته خویش نداری کفن من

بسیار سخن گفتم در تعزیت تو

آوخ که نکریند کس را سخن من

و آنگاه نیوشند سخنهای مرا خلق

کاز خون من آغشته شود پیرهن من

و امروز همی گویم با محنت بسیار

دردا و دريغا وطن من وطن من

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۱۸۱۷/سرود-روسها-عليه-الشعرا-ملك-شعري>